

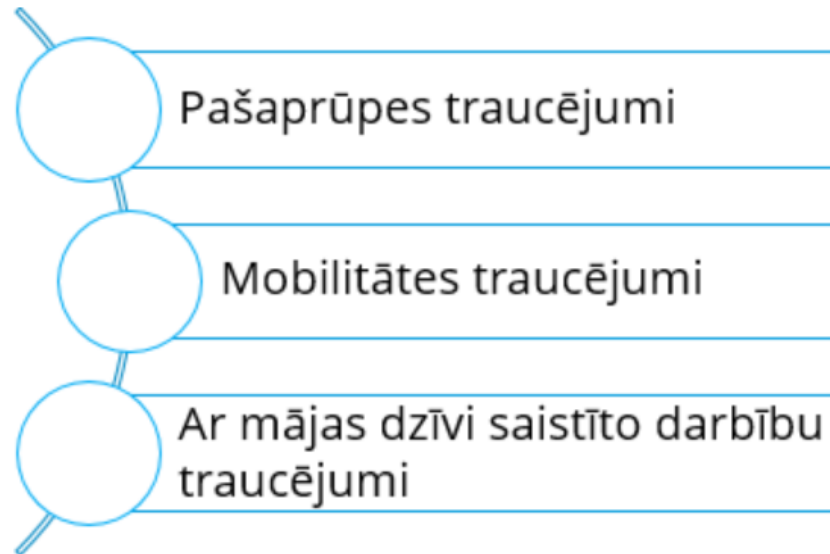
PERSONAS AR FUNKCIONĀLIEM TRAUCĒJUMIEM

Lektors Soc.d. mġ. Karit. soc.d.mġ. Rita Krinberga

2022

INVALIDITĀTE

Biežākie organisma funkciju traucējumi saistībā ar saslimšanām:

Invaliditāte ir ilgstošs vai nepārejošs funkcionēšanas ierobežojums, ko izraisījusi **slimība**, **trauma** vai iedzimts defekts un kas ietekmē personas garīgās vai fiziskās spējas, darbības, pašaprūpi un iekļaušanos sabiedrībā.

Savukārt **prognozējama invaliditāte** ir slimības vai traumas radīti funkcionēšanas ierobežojumi, kas gadījumā, ja netiek sniegti nepieciešamie ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumi, var būt iemesls invaliditātes noteikšanai.

INVALIDITĀTE

- Ir pastāvīga vai ilgstoša daļēja vai pilnīga darbnespēja, kā arī ievērojama darbaspējas samazināšanās hroniskas slimības, anatomiska defekta dēļ.
- Invaliditāte ir bioloģisks, juridisks un sociāls jēdziens. Tā ir saistīta ar noteiktiem sociāliem faktoriem - nepieciešamību pilnīgi pārtraukt pastāvīgo darbu, mainīt darba apstākļus, pāriet zemākas kvalifikācijas darbā vai darbā ar dažiem atvieglinājumiem.

INVALIDITĀTE

- Cilvēkam, kas atzīts par invalīdu likumdošana paredz dažādus valsts sociālās nodrošināšanas pasākumus (pensija, iekārtošana veselības stāvoklim piemērotā darbā, profesionālā apmācīšana, ārstēšana, protezēšana, uzturēšana invalīdu namos u.c).
- Valsts sociālās nodrošināšanas apjoms ir atkarīgs tieši no darbaspējas zuduma pakāpes jeb invaliditātes pakāpes un invaliditātes cēloņa (vispārēja slimība, darba trauma, arodslimība, invaliditāte, kas iegūta, atrodoties obligātajā karadienestā).
- Invaliditāti nosaka un dokumentāli noformē darba ekspertīzes ārstu komisija (DEĀK), kas ir valsts sociālās nodrošināšanas sistēmas iestāžu pakļautībā.

INVALIDITĀTE

- DEĀK lēmums par invaliditāti, tās pakāpi un cēloni ir administratīvs akts, kas nosaka invalīdu tiesību normas. Pēc darbaspējas zuduma pakāpes izšķir 3 invaliditātes grupas.
- Pirmo invaliditātes grupu piešķir personām, kam izveidojusies pilnīga pastāvīga vai ilgstoša darbnespēja un kam nepieciešama pastāvīga kopšana vai uzraudzība, kā arī personām, kurām, kaut gan ir nepieciešama kopšana, saglabājusies spēja strādāt kādu noteiktu darbu atsevišķos, individuālos apstākļos (specializētie cehi invalīdiem, darbs mājas apstākļos).

INVALIDITĀTE

- Otro invaliditātes grupu piešķir personām, kuras pastāvīgi vai ilgstoši pilnīgi zaudējušas darbaspēju sakarā ar orgānu funkciju traucējumiem, bet kurām nav nepieciešama kopšana, kuras nevar vispār strādāt vai var strādāt tikai speciālos apstākļos (specializētie cehi invalīdiem, saīsināta darba diena, individuālas izstrādes normas, darbs mājās).
- Trešo invaliditātes grupu piešķir personām, kurām veselības stāvokļa dēļ jāpāriet zemākas kvalifikācijas darbā vai stipri jāsamazina darba apjoms savā specialitātē. Ārstniecisko un profilaktisko pasākumu rezultātā iespējama traucēto organisma funkciju un darbaspējas atjaunošanās, tāpēc invaliditāti piešķir uz noteiktu laiku: pirmo invaliditātes grupu - uz 2 gadiem, otro un trešo invaliditātes grupu - uz 1 gadu. Ja atkārtotā darbaspējas pārbaudē

INVALIDITĀTE

- DEĀK konstatē ilgstošu vai pastāvīgu darbaspējas zudumu, invaliditātes grupu piešķir atkārtoti, bet gadījumos, kad darbaspēja atjaunojusies, invaliditāti nepiešķir.
- Invaliditāte bez atkārtotas pārbaudes, t.i., uz mūžu, tiek noteikta invalīdiem, kuriem tā piešķirta sakarā ar izteiktiem anatomiskiem defektiem, hroniskām neatgriezeniskām slimībām (saskaņā ar speciālu sarakstu), kā arī sievietēm, kas sasniegušas 55 gadu vecumu, un vīriešiem - 60 gadu vecumu, ja šajā vecumā viņiem ir invaliditāte.
- Līdz 18 gadiem iedalījuma grupās nav.

INVALIDITĀTE

- No 2013.g. :
- 1. gr – 80 -100% darba spēju zaudējums
- 2. gr – 60 – 79 %
- 3. gr – 25 - 59 % Prognozējama invaliditāte uz noteiktu termiņu no 6 mēn.

Līdz 1.g. Darbaspēju zaudējumi >6 gadiem.

Var būt bez atkārtotas ekspertīzes uz mūžu.

INVALIDITĀTES IEDALĪJUMS VDEĀK

- I grupa - 80–100 % darbspēju zaudējuma, (ļoti smaga invaliditāte)
- II grupa - 60–79 % darbspēju zaudējuma, (smaga invaliditāte)
- III grupa - 25–59 % darbspēju zaudējuma, (mēreni izteikta invaliditāte)
- Bērni - Bērniem līdz 18 gadu vecumam invaliditāti nosaka bez iedalījuma grupās.

INVALIDITĀTES PROFILAKSE

- Invaliditātes novēršanā viens no galvenajiem aspektiem ir profilakse. Invaliditātes rašanos aizkavē slimību un traumatisma laicīga atpazīšana un novēršana, laikus uzsākta kompleksa ārstēšana un ilgi slimojošo klientu racionāla iekārtošana darbā, darba apstākļu un darba drošības uzlabošana.

Invaliditātes novēršana:

Primārā –

- Veselības aprūpes un aizsardzības pasākumi.
- Sabiedrība laikus tiek informēta par nelaiemes gadījumiem, traumu risku, slimību profilaksi, veselīgu dzīvesveidu, sociālo un materiālo labklājību.

INVALIDITĀTES PROFILAKSE

Sekundārā

- Pastāvīgu defektu un invaliditātes risku novēršana.
- Ārstnieciskā aprūpe.
- Funkcionālo traucējumu novēršana vai mazināšana.
- Funkcionālo spēju trenēšana un atjaunošana.

INVALIDITĀTES PROFILAKSE

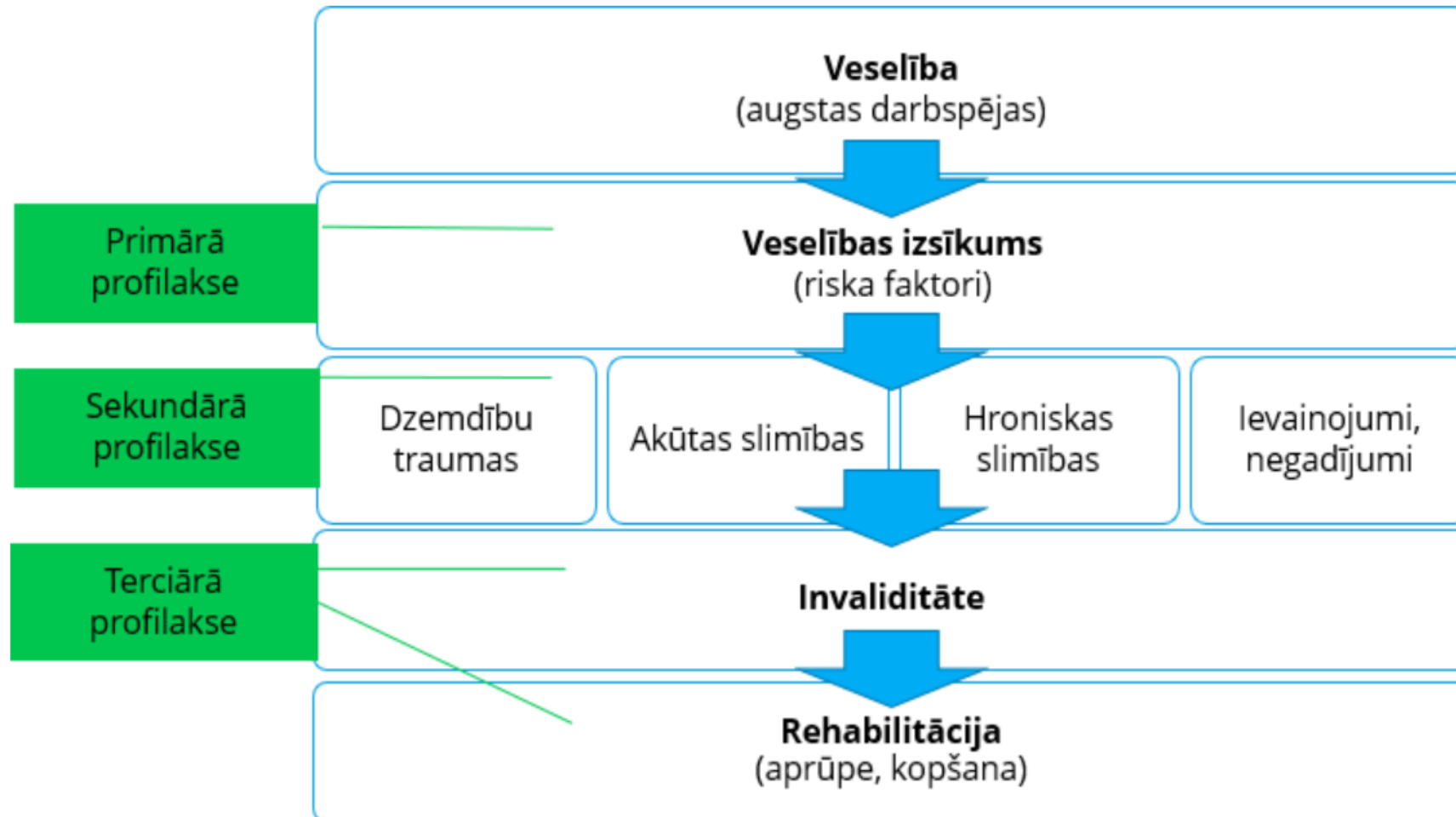
Terciārā –

- Ārstnieciskā un sociālā rehabilitācija.
- Ilgstoša medikamentu lietošana.
- Funkciju trenēšana.
- Tehnisko palīglīdzekļu lietošana.
- Nepieciešami sociāli un vides pielāgošanas pasākumi.

INVALIDITĀTES PROFILAKSE

Invaliditātes attīstības process un profilakse

REHABILITĀCIJA

Rehabilitācija ir pasākumu komplekss, kura mērķis ir palīdzēt uzveikt fiziskos, garīgos vai psihiskos trūkumus vai to sekas, atraisīt spējas un spēkus, atrast savu vietu sabiedrībā.

Rehabilitācijas pakalpojumu mērķis ir nodrošināt personām ar noteiktiem funkcionāliem ierobežojumiem šo ierobežojumu mazināšanu vai novēršanu, kā arī komplikāciju riska novērtēšanu un mazināšanu.

Rehabilitācijas mērķim nav saistības ar nelaimes cēloņiem. Rehabilitācijas uzdevumi arvien paliek tie paši – klientam atkal sevi jāapzinās, jāatgūst ticība sev un dzīvei.

Rehabilitācijas primārais uzdevums ir palīdzēt klientam uzlabot savu fizisko, psihisko un sociālo stāvokli neatkarīgi no tā, kāda iemesla (slimības, nelaimes gadījuma) dēļ ir radušies veselības un funkcionālie traucējumi.

REHABILITĀCIJA

Izšķir trīs galvenās rehabilitācijas darbības jomas:

MEDICĪNISKĀ REHABILITĀCIJA

Medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu mērķis ir nodrošināt personām ar noteiktiem funkcionāliem ierobežojumiem šo ierobežojumu mazināšanu vai novēršanu, kā arī komplikāciju riska novērtēšanu un mazināšanu.

Medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus sniedz fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsti, funkcionālie speciālisti konsultāciju, multiprofesionālu vai monoprofesionālu medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu veidā, piedaloties citām ārstniecības un ārstniecības atbalsta personām.

MEDICĪNISKĀ REHABILITĀCIJA

- Medicīniskā rehabilitācija – cik vien iespējams, optimāla cietušā atveseļošanās no slimībām un traumām, lai atgūtu veselību un maksimālu fizisko, psihisko un sociālo spēju pilnvērtību.
- Medicīniskā rehabilitācija ietver veselu pasākumu kompleksu.

Klients var saņemt:

līdzētājprofesijām piederīgo (ārstniecības personas vai ārstniecības atbalsta personas) atbalstu, lai stiprinātu spēkus un ticību atveseļošanās procesam;

ārstēšanu sanatorijās un kūrortos;

ārstniecisko vingrošanu, darba terapiju, audiologopēda palīdzību, darbspēju kontroli;

vajadzīgos medikamentus, pārsienamos materiālus, palīgierīces veselības nostiprināšanai, protezēšanu;

stacionāru un ambulatoru terapiju.

MEDICĪNISKĀ REHABILITĀCIJA

Katram klientam nepieciešams rehabilitācijas plāns.

Izstrādājot individuālo rehabilitācijas plānu, jāņem vērā:

- bojājums vai defekts kā rehabilitācijas nepieciešamības pamats tās īstenošanai;
- paredzamās rehabilitācijas metodes, nosakot to sākuma un beigu termiņu;
- paredzamās rehabilitācijas vieta (stacionārs, dienas aprūpe, rehabilitācijas iestāde);
- atbildīgie rehabilitācijas izpildītāji un iestādes, finansēšanas avoti;
- iepriekšējās rehabilitācijas (ja tāda bijusi) metodes un sasniegtie rezultāti.

IZGLĪTOŠANĀS UN ARODA REHABILITĀCIJA

Izglītošanās un aroda rehabilitācija ietver divus virzienus – vispārējo izglītību un arodrehabilitāciju.

Kādas ir principiālās arodrehabilitācijas iespējas?

- Ideāli – pilnvērtīga atgriešanās iepriekšējā darbavietā, sliktākajā gadījumā: ar atvieglotiem noteikumiem.
- Atgriešanās vecajā darbavietā, bet jaunā amatā.
- Pārkvalificēšanās citā profesijā.
- Darbs speciālā uzņēmumā, kura darbinieki ir invalīdi.
- Mācību turpināšana vispārizglītošajā skolā vai augstskolā.
- Noteiktas profesijas apguve.

- Zināšanu papildināšana vecajā profesijā vai jaunas profesijas apguve.

- Palīdzība konkrētas darbavietas iegūšanā.

IESPĒJAS CILVĒKIEM AR INVALIDITĀTI

- Ja cilvēkam ir invaliditāte un meklē darbu, Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) var piedāvāt papildu iespējas un pakalpojumus jau iepriekš aprakstītajiem (par invaliditātes piešķiršanu un ekspertīzi vairāk lasiet Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas tīmekļa vietnē). Lai uzzinātu vairāk par sev vispiemērotākajām iespējām un atbalstu, vajag informēt NVA konsultantu, ka ir invaliditāte.
- Ar NVA atbalstu cilvēki ar ierobežotām darbaspējām var piedalīties mācībās, kas palīdz iegūt vai attīstīt darbam nepieciešamās zināšanas un prasmes, strādāt valsts līdzfinansētajās darba vietās, izmantot karjeras konsultācijas, saņemt palīdzību darba meklēšanā, reģionālās mobilitātes atbalstu un atbalstu komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai.

IESPĒJAS CILVĒKIEM AR INVALIDITĀTI

- Ir pieejami ergoterapeita, surdotulka, atbalsta personas un citu speciālistu pakalpojumi.
- Sadarbībā ar Sociālās integrācijas valsts aģentūru (SIVA), personām ar invaliditāti un prognozējamu invaliditāti pieejama profesionālās piemērotības noteikšana un profesionālā rehabilitācija, bet cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, kas strādā subsidētajās darba vietās, tiek piedāvāta atbalsta personas palīdzība, kas palīdzēs iekļauties darba vidē un atbalstīs saziņā ar darba devēju, darba vadītāju un kolēģiem.
- Tie cilvēki ar ierobežotām darbaspējām, kuri piedalās NVA apmācību pasākumos, var izmantot ergoterapeita un surdotulka palīdzību, bet, ja nepieciešams, mācību vieta tiek pielāgota konkrēta cilvēka vajadzībām. Ja izglītības iestāde, kurā notiek mācības, atrodas vairāk nekā 15 kilometru attālumā no dzīvesvietas, bezdarbniekiem ir iespēja saņemt līdz 100 eiro lielu atlīdzību transporta izdevumu vai dzīvojamās telpas īres kompensācijai.

PERSONU AR INVALIDITĀTI NODARBINĀTĪBA

- Cilvēki ar invaliditāti veiksmīgi strādā dažādās profesionālās darbības jomās, un arvien vairāk mazinās aizspriedumi par šo cilvēku nodarbinātības iespējām.
- Kāds atbalsts pieejams darba devējam, nodarbinot cilvēkus ar invaliditāti? Kādu darbu spēj darīt darbinieks ar invaliditāti? Ja darbs ir piemērots - to pašu, ko citi darbinieki, kuriem nav veselības traucējumu. Kas jāņem vērā, nodarbinot cilvēkus ar dažāda veida funkcionālajiem traucējumiem – ieskatu gūsiet, iepazīstoties ar NVA un citu organizāciju ekspertu un karjeras konsultantu rekomendācijām.
- Kā tas ir – nodarbināt cilvēku ar invaliditāti? Vai cilvēks tiks galā ar darba pienākumiem pat ja ir atbilstoša kvalifikācija? Kādi speciāli pielāgojumi būs nepieciešami? Vai varēs iekļauties komandā? Atbildes uz šiem jautājumiem sniegs paši darba devēji un kolēģi, ar kuriem kopā strādā darbinieki ar invaliditāti, par to lasiet sadaļā “Pieredzes stāsti”./https://www.nva.gov.lv/lv/prasmju-apguve/

PERSONU AR INVALIDITĀTI NODARBINĀTĪBA

Nodarbinātības
valsts aģentūra

Par mums ▾

Pakalpojumi ▾

Aktualitātes ▾

CV un vakanču portāls

Kontakti ▾

Meklēt

CV un vakanču portāls

Meklēju darbu

Piedāvāju darbu

Ja vēlaties atgriezties Latvijā

EURES

Darbiekārtošanas pakalpojumi

BRIVPRATIGIE.LV

Bēgļiem un personām ar
alternatīvo statusu

Meklēt pakalpojumu

Biežāk uzdotie jautājumi

Bezdarbnieku ar
invaliditāti statistiskais
portrets

[Skatīt vairāk →](#)

Piemērota darba vide

[Skatīt vairāk →](#)

Pieredzes stāsti

[Skatīt vairāk →](#)

NVA atbalsts
bezdarbnieku ar
invaliditāti iekļaušanai
darba tirgū

[Skatīt vairāk →](#)

Atvērto durvju dienas
personu ar invaliditāti
nodarbinātības
veicināšanai

[Skatīt vairāk →](#)

Konsultācijas

[Skatīt vairāk →](#)

SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA

- Sociālās rehabilitācijas pakalpojums – pasākumu kopums, kas vērsts uz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā vai dzīvesvietā vai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

SOCIĀLĀ REHABILITĀCIJA

Sociālā rehabilitācija – nodrošina invalīdam noteiktu vietu ģimenē un sabiedrībā.

Sociālajai rehabilitācijai jārada priekšnoteikumi medicīniskajai un aroda rehabilitācijai. Sociālajai rehabilitācijai jāuzņemas indivīda integrēšana sabiedrībā, balstoties uz principiem:

- katram cilvēkam ir tiesības uz pilnvērtīgu dzīvi;
- visiem cilvēkiem ar fiziskām un garīgām nepilnībām ir tiesības uz finansiālu atbalstu izglītībai, transportam, pabalstu invalīdu sportam, papildu finansējumu mājsaimniecībai utt.;
- visiem cilvēkiem ar fiziskām un garīgām nepilnībām ir tiesības uz nepieciešamo palīdzību.

INDIVIDUĀLAIS REHABILITĀCIJAS PLĀNS

- Ģimenes ārsta vai ārstējošā ārsta obligāts pienākums ir sadarbībā ar fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārstu izstrādāt individuālo rehabilitācijas plānu prognozējamās invaliditātes noteikšanas gadījumā.
- Nosakot cilvēkam prognozējamu invaliditāti, VDEĀVK (Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija) apstiprina ārstējošā ārsta izstrādāto individuālā rehabilitācijas plāna projektu, ja nepieciešams, iesaka ģimenes vai ārstējošajam ārstam nosūtīt cilvēku uz papildu izmeklēšanu un diagnozes precizēšanu, sniedz ieteikumus par sociālās un profesionālās rehabilitācijas pasākumu iekļaušanu individuālajā rehabilitācijas plānā.

INDIVIDUĀLAIS REHABILITĀCIJAS PLĀNS

- Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktais sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas mērķis ir novērst vai mazināt invaliditātes, darbnespējas, brīvības atņemšanas, soda izciešanas, atkarības vai vardarbības un citu faktoru izraisītās negatīvās sociālās sekas personas dzīvē.
- Nekur nav strikti noteikti punkti, kam jāietilpst plānā, jo katrai sociāli rehabilitējamajai personai tie var atšķirties atkarībā no problēmas un mērķa grupas.

INVALIDITĀTES NOTEIKŠANA

- Ļoti svarīgs valsts sociālās aizsardzības elements ir invaliditātes noteikšanas procesa organizēšana. Pirmreizējo un atkārtoto invaliditātes ekspertīzi veic Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (Valsts komisija), kuras sastāvā ir Rīgas apvienotā nodaļa un 9 ārstu komisijas.
- Invaliditāte ir ilgstošs vai nepārejošs ļoti smagas, smagas vai mērenas pakāpes funkcionēšanas ierobežojums, kas ietekmē personas garīgās vai fiziskās spējas, darbspējas, pašaprūpi un iekļaušanos sabiedrībā.

No 2015. gada 1. janvāra personām no 18 gadu vecuma līdz valsts vecuma pensijas piešķiršanas nepieciešamajam vecumam izvērtē funkcionālos ierobežojumus un to smaguma pakāpi, nosakot darbspēju zaudējumu procentos:

- ļoti smaga invaliditāte, nosaka I invaliditātes grupu ar darbspēju zudumu 80-100 procenti;
- smaga invaliditāte, nosakot II invaliditātes grupu ar darbspēju zudumu 60-79 procenti;
- mēreni izteikta invaliditāte, nosakot III invaliditātes grupu ar darbspēju zudumu 25-59 procenti.

INVALIDITĀTES STATUSS. KAM UN KĀ TO PIEŠKIR?

- Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas ārsti izvērtē iesniegtos dokumentus un nosaka, vai invaliditātes ekspertīzi personai veikt rakstveida procesā (bez personas piedalīšanās) vai uzaicināt personu uz ekspertīzi klātienē.
- Slimība pati par sevi nav pamats, lai piešķirtu invaliditātes statusu. Invaliditātes grupas piešķiršanas pamats ir slimības izraisītie funkcionēšanas ierobežojumi.
- Invaliditātes ekspertīzi veic Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisija. Uz ekspertīzi nosūta ģimenes ārsts vai ārstējošais ārsts.
- Bērniem līdz 18 gadu vecumam invaliditāti nosaka uz sešiem mēnešiem, vienu gadu, diviem vai pieciem gadiem. Atsevišķos gadījumos arī uzreiz uz periodu līdz 18 gadiem.
- No 18 gadu vecuma invaliditāti nosaka uz sešiem mēnešiem, vienu gadu, diviem vai pieciem gadiem. Ja ir funkcionēšanas ierobežojumi, kuru dēļ invaliditātes grupa ir bijusi noteikta piecus gadus, piešķir invaliditāti uz mūžu.

KĀ IESNIEGT DOKUMENTUS VDEĀVK ĀRKĀRTĒJĀS SITUĀCIJAS LAIKĀ

- Invaliditātes ekspertīzei sagatavotos dokumentus (iesniegumu; funkcionālo spēju pašnovērtējumu, ja ekspertīze jāveic personai no 18 gadu vecuma; nosūtījumu uz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisiju) jāsūta pasta sūtījumā – VDEĀVK Ventspils ielā 53, Rīgā, LV-1002, – vai jāiesniedz elektroniski, izmantojot e-pakalpojumus:
- iesniegums VDEĀVK par invaliditātes ekspertīzes veikšanu (www.latvija.lv Nr. EP62);
- iesniegums iestādei (www.latvija.lv Nr. EP155).
- Dokumentus e-pakalpojumos pievieno skenētā formā, paraksta ar drošu elektronisku parakstu un nosūta uz e-pasta adresi vdeavk@vdeavk.gov.lv.
- Noteikti iesniegumos norādiet precīzu kontaktinformāciju – tālruņa numuru, faktisko adresi un e-pasta adresi.

KĀ IESNIEGT DOKUMENTUS VDEĀVK ĀRKĀRTĒJĀS SITUĀCIJAS LAIKĀ

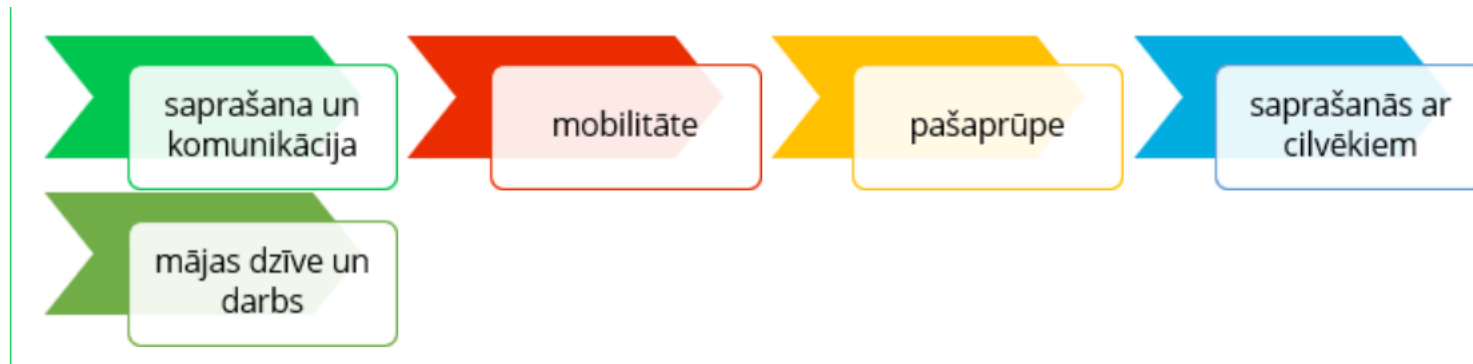
- Informācija par Jūsu iesniegto dokumentu izskatīšanu un lēmuma pieņemšanu ir iegūstama:
- e-pakalpojumā “Mani dati VDEĀVK”;
- zvanot uz bezmaksas tālruni 80205009;
- zvanot uz tālruni 67892324 vai 67614885. Lūgums ņemt vērā: zvanot uz VDEĀVK fiksētajiem telefonu numuriem (pakalpojumu nodrošina SIA “CSC Telecom”), atsevišķiem sakaru operatoriem šie zvani var nebūt iekļauti bezmaksas vai standarta tarifu plānā;
- zvanot uz mob. tālruni 27842253 un 29269874 (pakalpojumu nodrošina LMT);
- uzdodot jautājumu e-pastā vdeavk@vdeavk.gov.lv vai mājaslapas sadaļā “Uzdot jautājumu”.

Arī informācija “Ekspertīzei nepieciešamie dokumenti” atrodama komisijas mājaslapā.

FUNKCIONĀLO SPĒJU PAŠNOVĒRTĒJUMA ANKETA

- Funkcionēšana ir visaptverošs jēdziens, kas organisma funkciju, aktivitāšu un līdzdalības aspektā raksturo ar fizisko un garīgo veselību saistītu cilvēka un vides mijiedarbību.
- Aizpildot funkcionālo spēju pašnovērtējuma anketu, klients aicināts atbildēt uz 19 jautājumiem par grūtībām saistībā ar savu fiziskās un garīgās veselības stāvokli, no kā ir atkarīga viņa spēja strādāt, pārvietoties, aprūpēt sevi, mācīties, kontrolēt uzvedību, līdzdarboties, sazināties utt. Jautājumi sakārtoti piecās apakšsadaļās:

Funkcionālo spēju pašnovērtējuma anketa personām no 18 gadu vecuma

Invaliditātes un/vai darbspēju zaudējuma ekspertīzes veikšanai Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija lūdz Jūs aizpildīt šo anketu. Izmantojiet anketas aizpildīšanas metodiskos norādījumus.

I. Personas informācija

1. Vārds, uzvārds _____

2. Personas kods -

3. Tālrunis _____

4. Izglītība _____

5. Darbavieta, profesija _____

6. Ja anketas 5. punktā minētajā darbavietā (profesijā) strādājat mazāk par trijiem gadiem vai nestrādājat nemaz, norādiet, kādus darbus un cik ilgi pēdējo triju gadu laikā esat strādājis (-usi)

II. Funkcionālo spēju pašnovērtējuma anketa

Anketā ir jautājumi par darbībām, kuras veicot Jums var rasties grūtības saistībā ar Jūsu fiziskās un garīgās veselības stāvokli. Atbildiet uz šiem jautājumiem, apsverot, cik lielas grūtības jums sagādājušas minētās darbības. Izvēlieties vienu atbildi un attiecīgajā ailē to atzīmējiet ar "x"

Nr. p.k.	Veicamā darbība	Grūtību pakāpe				
		nekādu grūtību	nelielas grūtības	vidējas grūtības	lielas grūtības	ļoti lielas grūtības
Saprašana un komunikācija						
1.	Koncentrēšanās kādam darbam uz 10 minūtēm					
2.	Atcerēšanās paveikt kaut ko svarīgu					
3.	Ikdienas problēmu analīze un to risināšana					
4.	Jauna uzdevuma apgūšana, piemēram, nokļūšana iepriekš nezināmā vietā					
5.	Citu cilvēku teiktā saprašana					
6.	Saskarsme ar nepazīstamiem cilvēkiem					
7.	Saprašanās ar sev tuviem cilvēkiem					
8.	Sarunāšanās un sarunas uzturēšana					
	Veicamā darbība	nekādu grūtību	nelielas grūtības	vidējas grūtības	lielas grūtības	ļoti lielas grūtības
Mobilitāte						
9.	Atrašanās vertikālā stāvoklī (piemēram, stāvēšana, iešana) ilgāku laiku (30 minūtes)					
10.	Piecelšanās kājās no sēdus stāvokļa					
11.	Pārvietošanās pa mājokli					
12.	Iziešana no mājokļa					

ANKETA

13.	200 metru attāluma noiešana					
Pašaprūpe						
14.	Mazgāšanās					
15.	Ģērbšanās					
16.	Ēšana					
17.	Palikšana uz dažām dienām vienatnē					
Mājas dzīve un darbs						
18.	Galveno mājsaimniecības darbu veikšana					
19.	Darba pienākumu veikšana (ja Jūs strādājat)					

Šeit Jūs varat precizēt Jums svarīgu informāciju saistībā ar anketas jautājumiem. Lūdzu, norādiet jautājuma numuru un īsumā aprakstiet problēmu.

Apliecinājums

Apliecinu, ka anketā sniegtā informācija ir pareiza.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Paraksts**

Datums

(dienu, mēnesis, gads)

Persona, kura aizpildījusi anketu*

Vārds, uzvārds

Tālruna numurs

Adrese

Pamatojums

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Paraksts**

Datums

(dienu, mēnesis, gads)

Funkcionālo spēju pašnovērtējuma anketas aizpildīšanas metodiskie norādījumi

Nosakot grūtību pakāpi – nekādu grūtību, nelielas grūtības, vidējas pakāpes grūtības, lielas grūtības, ļoti lielas grūtības –, jāņem vērā, vai at-

TEHNISKĀS PALĪGIERĪCES

Rūpnieciski izgatavotas personiskās pārvietošanās palīgierīces, protēzes, ortozes, ortopēdiskie apavi, personiskās aprūpes palīgierīces un komunikācijas palīgierīces, lai novērstu un mazinātu funkcionālo mazspēju, invaliditāti, invaliditātes progresēšanu un invaliditātes sekas.

Aprīkojums vai tehniskās sistēmas, kas novērš, kompensē, atvieglo vai neitralizē funkcijas pazeminājumu vai invaliditāti.

TEHNISKĀS PALĪGIERĪCES IEDALA:

- Personīgās pārvietošanās palīgierīce
- Personīgās aprūpes palīgierīces
- Komunikācijas palīgierīces
- Protēzes
- Ortozes
- Ortopēdiskie apavi

TEHNISKĀS PALĪGIERĪCES IEDALA:

- Palīglīdzekļi aprūpes atvieglošanai
- Palīglīdzekļi terapijai un treniņam
- Palīglīdzekļi mājsaimniecībai
- Pielāgots dzīvojamo un citu telpu aprīkojums un mēbeles
- Palīglīdzekļi bērniem
- Personīgās pārvietošanās palīgierīces

TEHNISKĀS PALĪGIERĪCES IEDALA:

Rūpnieciski izstrādājumi, kas pilnīgi vai daļēji kompensē personas zaudēto kustības un stabilitātes funkciju:

- Balsta palīgierīces
- spieķi
- kruķi ar elkoņu vai padušu balstu
- tripods/kvadripods (staigāšanas palīgierīce ar trīs/četriem atbalsta punktiem)
- staigāšanas rāmis (staigāšanas palīgierīces, ko virza ar roku palīdzību plaukstas vai apakšdelma balstā)
- rollators ar 3 vai 4 riteņiem

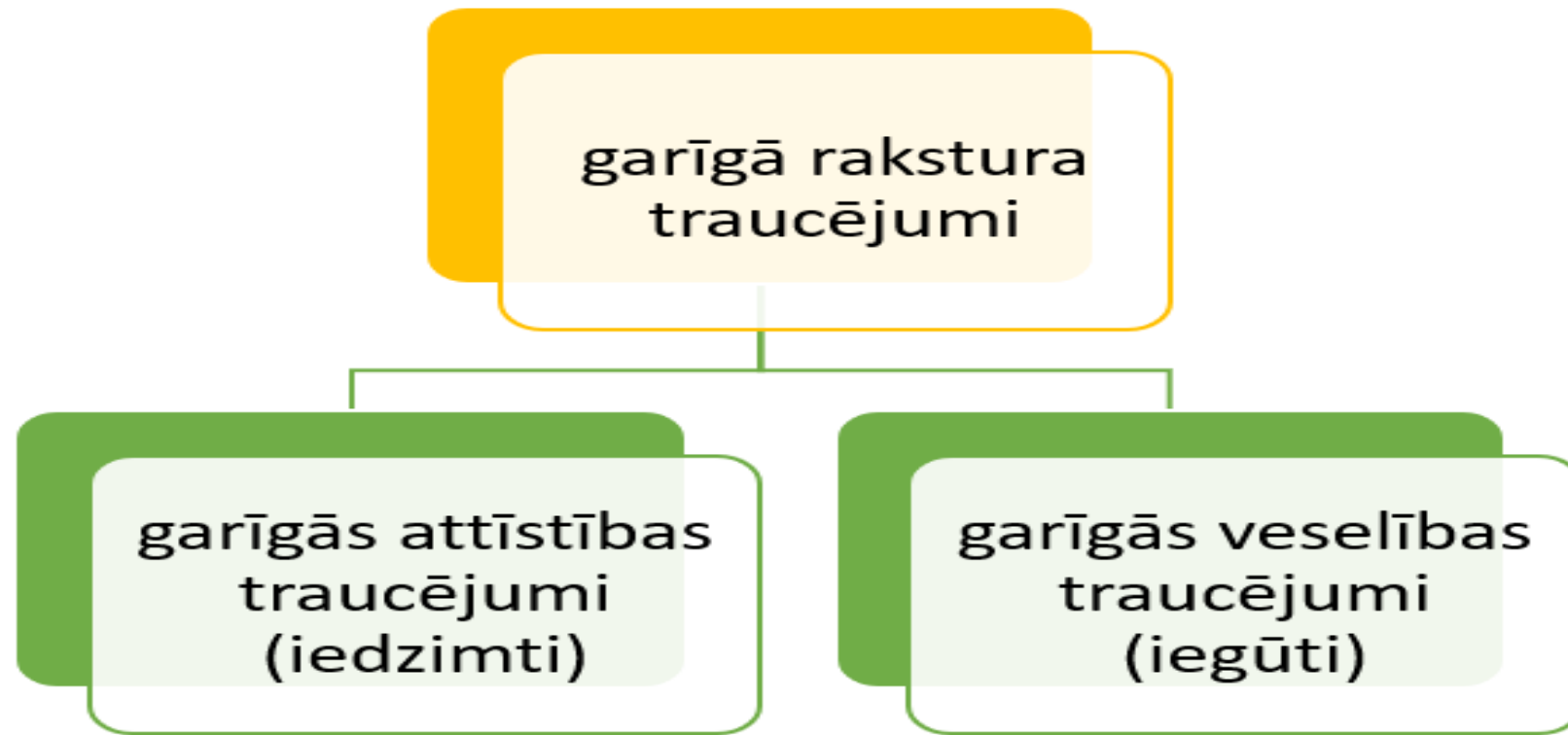
TEHNISKĀS PALĪGIERĪCES

IEDALA:

- Riteņkrēsli
- Bezmotora pārvietošanās palīglīdzekļi ar manuālo vai mehānisko piedziņu, kurus vada pati persona vai cita persona (asistents).
- Personīgās aprūpes palīgierīces
- Rūpnieciski izstrādājumi, kas pilnīgi vai daļēji kompensē personas nespēju veikt personisko higiēnu
- Palīglīdzekļi tualetei
- tualetes krēsli
- Bandāžas
- Ortopēdiskie apavi, \personiskās aprūpes palīgierīces
- Komunikācijas palīgierīces
- Braila raksta palīgierīces
- Surdotehniskie palīglīdzekļi

GARĪGĀS ATTĪSTĪBAS TRAUCĒJUMI

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

- Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas (pansionāti)
- Senioru zvanu centrs
- Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas
- Sociālās rehabilitācijas un īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumi bērniem
- Krīzes centri
- īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI PERSONĀM AR GARĪGA RAKSTURA TRAUCĒJUMIEM

- Dienas aprūpes centra pakalpojums pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem. Dienas aprūpes centros nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītošanu, izglītojošas un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu. (Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
- Specializētajās darbnīcās personām ar garīgā rakstura traucējumiem darbspējīgā vecumā darba dienās, dienas laikā nodrošina aroda prasmju un iemaņu attīstīšanu speciālistu uzraudzībā, sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumus

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI PERSONĀM AR GTR TRAUČĒJUMIEM

- Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. (Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums).
- Īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem pilngadīgām personām kalendārajā gadā līdz 30 dienām nodrošina diennakts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kompleksu (sociālā aprūpe, uzraudzība, ēdināšana, fiziskās aktivitātes, pašaprūpes un sociālo prasmju uzturēšana un attīstīšana, saturīga brīvā laika pavadīšana, speciālistu konsultācijas).

SAMAKSAS PRINCIPI:

1. Cilvēks pats
2. Piederīgie
3. Valsts un pašvaldība
 - Ja cilvēks ievietots pansionātā, 10% viņam izmaksā uz rokas. Bērnu namu bērni – 100% Valsts aprūpē.
 - Finansēšanas modeļi var būt dalīti.

Pašvaldības pienākumi:

SAMAKSAS PRINCIPI:

- Nodrošināt pakalpojumu
- Pārbaudīt informāciju
- Jāsniedz informācija par palīdzību
- Jānodrošina nakts patversme
- Konsultatīvs atbalsts

TIESĪBAS UZ SOCIĀLAJĀM PAKALPOJUMIEM UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

1. Latvijas pilsoņiem un nepilsoņiem;
2. Ārzemniekiem, kuriem izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja vai piešķirts Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss Latvijas Republikā;
3. Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņiem, kuri:
 - a) ieguvuši pastāvīgās uzturēšanās tiesības,

TIESĪBAS UZ SOCIĀLAJĀM PAKALPOJUMIEM UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

b) ir tiesīgi uzturēties Latvijas Republikā un ir uzturējušies Latvijas Republikā vismaz trīs mēnešus,

c) uzturējušies Latvijas Republikā vismaz sešus mēnešus, ja uzturēšanās mērķis ir bijis darba tiesisko attiecību nodibināšana Latvijas Republikā un ir pierādījumi, ka viņi turpina meklēt darbu, ko apliecina viņu reģistrācija Nodarbinātības valsts aģentūrā;

- Sociālie pakalpojumi tiek sniegti tikai izvērtētiem klientiem.
- Pakalpojums jānodrošina pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

VALSTS PIENĀKUMI SOCIĀLO PAKALPOJUMU SNIEGŠANĀ

Valsts nodrošina atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā piešķirtajiem līdzekļiem:

- personu ar invaliditāti un personu ar prognozējamu invaliditāti profesionālās piemērotības noteikšanu un profesionālo rehabilitāciju;
- redzes un dzirdes invalīdu sociālo rehabilitāciju;
- no vardarbības cietušo pilngadīgo personu sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu veidu, apjomu, saturu, pakalpojumu saņemšanas nosacījumus un piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets;
- sociālo rehabilitāciju attiecīgās institūcijās pilngadīgām personām un bērniem, kuriem ir izveidojusies atkarība no narkotiskajām, toksiskajām vai citām apreibinošām vielām

VALSTS PIENĀKUMI SOCIĀLO PAKALPOJUMU SNIEGŠANĀ

- tehnisko palīgīdzekļu pakalpojumus
- personām ar funkcionāliem traucējumiem darbspējīgā vecumā, kā arī personām ar funkcionāliem traucējumiem, kuras strādā (uzskatāmas par darba ņēmējām vai pašnodarbinātajām saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu"), sociālās rehabilitācijas pakalpojumus darbspēju atjaunošanai sociālās rehabilitācijas institūcijās. Funkcionālo traucējumu sarakstu apstiprina Ministru kabinets;
- cilvēku tirdzniecības upuru sociālo rehabilitāciju. Sociālās rehabilitācijas saņemšanas kārtību un kritērijus personas atzīšanai par cilvēku tirdzniecības upuri nosaka Ministru kabinets;

VALSTS PIENĀKUMI SOCIĀLO PAKALPOJUMU SNIEGŠANĀ

- atbalsta programmu ar celiakiju slimajiem bērniem, turpinot atbalsta sniegšanu šīm personām pēc pilngadības sasniegšanas, ja tās mācās vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē un nav vecākas par 20 gadiem vai studē augstskolā dienas nodaļā (pilna laika klātienē) un nav vecākas par 24 gadiem. Atbalsta apjomu un nosacījumus tā saņemšanai nosaka Ministru kabinets;
- atbalstu profesionāla sociālā darba ieviešanai un attīstībai pašvaldībās. Atbalsta veidu, apjomu un nosacījumus tā saņemšanai nosaka Ministru kabinets.

SOCIĀLO PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS MĒRĶIS:

- Sociālās aprūpes pakalpojums—pasākumu kopums, kas vērsts uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā (un ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā). Sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā—pakalpojumi, kas tuvināti ģimenes videi. Sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas mērķis ir nodrošināt dzīves kvalitātes nepazemināšanos personai, kura vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ to nevar nodrošināt pati saviem spēkiem.

SOCIĀLO PAKALPOJUMU SNIEGŠANAS MĒRĶIS:

- Sociālās rehabilitācijas pakalpojums — pasākumu kopums, kas vērsts uz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā vai dzīvesvietā vai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas mērķis ir novērst vai mazināt invaliditātes, darbnespējas, brīvības atņemšanas soda izciešanas, atkarības vai vardarbības un citu faktoru izraisītās negatīvās sociālās sekas personas dzīvē.

SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMĀ VAR IETILPT:

- individuāls sociālais darbs ar klientu
- atbalsta/ pašpalīdzības grupas
- sociālo un profesionālo prasmju attīstība
- sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošana vai uzlabošana
- izglītošana un brīvā laika pavadīšanas iespējas

SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMĀ VAR IETILPT:

- psihosociālā palīdzība
- motivācijas pasākumi
- sociālā aprūpe
- medicīniskās rehabilitācijas elementi
- Sociālās rehabilitācijas programmu izstrādei un pilnveidošanai var paredzēt ne >5% no projekta tiešajām attiecināmajām izmaksām.

**JAUTĀJUMI ?
PALDIES !**

- Šī publikācija ir tapusi ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Par šīs publikācijas saturu pilnībā ir atbildīga Aizkraukles novada pašvaldība un tas nevar tikt izmantots, lai atspoguļotu Eiropas Savienības uzskatus.
- Visi projektā izstrādātie informatīvie materiāli ir Aizkraukles novada pašvaldības īpašums, tos nedrīkst pārpublicēt bez saskaņošanas ar pašvaldības Attīstības nodaļas speciālistiem
- Projekts **“Improvement of the Supply of Vulnerable Population Needs-based Social Care Services: care Brought Closer to Recipients' Homes”** Nr. ENI-LLB-1-031 īstenots Eiropas kaimiņattiecību instrumentu ietvaros

